

Riktlinje för kamerabevakning

Laholms kommun

Senast reviderad: 20220111

Fastställd av Kommunstyrelsen 20220111

Diarienummer: 2021-000220

Laholms kommun, Kommunstyrelsens förvaltning
Humlegången 6
312 80 Laholm

Laholm

Innehåll

1. Inledning.....	2
Bakgrund	2
Syftet med styrdokumentet	2
Revidering och uppföljning av riktlinjerna	2
Avgränsning.....	2
Ansvar.....	3
Kostnader	3
Syftet med kamerabevakningen.....	3
Innan användningen av kameror övervägs	3
2. Vad gäller vid kamerabevakning?	4
Gällande lagstiftning	4
Begreppet kamerabevakning.....	4
3. Tillstånd för kamerabevakning	5
Tillståndsplikt.....	5
Ej tillståndspliktig kamerabevakning.....	5
Överviktsprincipen/intresseavvägning.....	6
Ansökan om tillstånd för kamerabevakning.....	6
4. Att tänka på innan kamerabevakning	7
Berättigat intresse.....	7
Plats och tid för bevakningen	7
Lagringstid och behörighet.....	7
Informera om bevakningen	8
Rättigheter för den som bevakas.....	8
Bestäm ändamålet- varför kamerabevaka?	8
Identifiera rättslig grund och gör intresseavvägning	8
Utvärdera kamerabevakningen regelbundet	8
Tystnadsplikt och sekretess.....	8
Granskning och åtkomst.....	8
Bevarande.....	9
Bilaga 1. Förslag på arbetsgång	10
Bilaga 2. Checklista för den som ska kamerabevaka	12

1. Inledning

Laholms kommun ställer sig positiv till användandet av kamerabevakning av kommunala fastigheter och lokaler där kommunen bedriver verksamhet samt möjligheten att utöka kameraanvändningen. Kamerabevakning är dock inte den första insatsen som ska sättas in utan andra förebyggande åtgärder ska provas först. Om dessa åtgärder inte visar sig vara tillräckliga ska kamerabevakning övervägas.

Laholms kommun ser positivt på användandet av kamerabevakning. Det ska dock ses som ett komplement till övriga åtgärder (Policy för kamerabevakning).

Riktlinje för kamerabevakning är ett normerande styrdokument. Dokumentet gäller för samtliga nämnder i Laholms kommun. Det ger konkret stöd för vad som gäller vid kamerabevakning och hur verksamheterna ska gå till väga i arbetsprocessen. Bilagorna innehåller stöd för arbetsgången samt en checklista för den som ska kamerabevaka.

Bakgrund

I ett hårdare samhällsklimat blir det allt tydligare att kommunens satsningar på det brottsförebyggande arbetet och det interna skyddet blir mer och mer betydelsefullt.

I ett av kommunens målområden, Trygghet och folkhälsa, finns det gemensamma resultatmålet *Folkhälsan förbättras och tryggheten ökar i kommunen*. Formuleringen *Vi ska arbeta för att vara en kommun som ger invånarna goda förutsättningar för trygghet och säkerhet och vi ska fortsätta utveckla god samverkan med övriga samhällsaktörer* finns också med.

Med detta som utgångspunkt bedriver kommunen sedan flera år ett aktivt arbete med brottsförebyggande frågor och internt skydd. Det finns en välutvecklad samverkan både internt och externt med till exempel polismyndigheten och kriminalvården. Det senaste året har en ny brottsförebyggande process etablerats för att få mer tyngd i frågorna och göra det lättare att följa upp arbetet.

Kamerabevakning ska inte väljas som den första åtgärden utan är tänkt som ett komplement där andra åtgärder inte har hjälpt. Därför ska man utvärdera vilka åtgärder som gjorts och om det finns någon annan åtgärd som kan vara aktuell att testa innan kamerabevakning är aktuellt. Detta ska dokumenteras och kan användas i intresseavvägningen.

Kamerabevakning efterfrågas allt oftare från både tjänstemannahåll och politiker. Det finns ett behov av att kommunen tar ett samlat grepp kring detta och framtagandet av riktlinjerna är en del i detta arbete.

Syftet med styrdokumentet

Riktlinjen ska vara ett stöd och en vägledning för hur nämnderna och bolagen ska gå till väga i processen kring kamerabevakning.

Kamerabevakning i syfte att minska brottslighet och öka tryggheten är avhängig kombinationen av att andra insatser har provats först. Kamerabevakning är inte den första åtgärd som ska tas till utan man bör undersöka vilka andra åtgärder som kan vara möjliga först.

Revidering och uppföljning av riktlinjerna

Kommunstyrelsen ska, minst en gång per mandatperiod pröva om styrdokumentet är aktuellt. Om styrdokumentet inte är aktuellt ska det upphävas, revideras eller sammanföras med annat styrdokument om så är möjligt.

Avgränsning

Riktlinjen utgör styrdokument för samtliga nämnder inom Laholms kommun.

Samtliga fastigheter som ägs och förvaltas av Laholms kommun/Kommunfastigheter i Laholm AB och är upplåtna för kommunal eller annan verksamhet omfattas av riktlinjerna. Riktlinjerna gäller även i de fall kamerabevakning är tänkt att användas på kommunal mark.

Riktlinjen omfattar inte eventuell omsorgs- och välfärdsteknologi som kan tillhandahållas av enskilda brukare i sina hem.

Ansvar

Ansvar för kamerabevakning följer ordinarie verksamhetsansvar. Respektive nämnd eller kommunalt bolag ansvarar för sin ansökan och sin anläggning. När tillstånd erhållits blir de tillståndsinnehavare och systemägare.

Tillståndsinnehavaren är personuppgiftsansvarig och äger därmed personuppgifterna samt det material som kamerabevakningen genererar.

Motsvarande gäller även i de fall kamerabevakningen inte kräver tillstånd.

Tillståndsinnehavaren tilldelar, behörig åtkomst till de individer som verkligen behöver tillgång till det material som kamerabevakningen genererat. Eftersom kamerabevakning möjliggör långtgående kartläggningar av enskilda är det viktigt att den krets som har åtkomst till materialet är så begränsad som möjligt.

Kommunstyrelsen har ett övergripande ansvar att stötta nämnderna i processen för kamerabevakning samt i framtagande och upprätthållande av aktuella riktlinjer.

Säkerhetsenheten samt personal inom Kommunfastigheter i Laholm AB kan utgöra bollplank i processen.

Kostnader

Beställning av uppdrag följer ordinarie beställningsrutiner och i dagsläget är gränsvärden och rutiner enligt följande:

Kostnader upp till en nivå av 100 000 kr för installation (server, kameror, kabeldragning med mera) tas från berörd beställares egen budget. Beställs av lokalsvarig.

Kostnader över 100 000 till 250 000 kr läggs på hyran. Beställs av fastighetsstrateg.

Kostnader över 250 000 kr läggs på hyran. Beställs av Kommunstyrelsen.

Ska kamerabevakningen ske i fastighet som ägs av kommunen, så ska uppdraget beställas av Kommunfastigheter i Laholm AB. De sköter installation och drift.

Om kamerabevakning ska ske inom kommunal verksamhet som bedrivs i privat fastighetsägares lokaler så ska diskussioner föras med fastighetsägaren samt kommunens fastighetsstrateg.

Syftet med kamerabevakningen

Det är viktigt att ha ett bra underlag för syftet med kamerabevakningen, om syftet är att förebygga skadegörelse så bör man ta fram dokumentation i form av till exempel polisanmälningar. Här kan man utgå ifrån att desto fler som påverkas av kamerabevakning desto bättre underlag behövs för att motivera en kamerabevakning i intresseavvägningen.

Innan användningen av kameror övervägs

En kompletterande skyddsåtgärd

Kamerabevakning av personer innebär ett ingrepp i den personliga integriteten. Innan kameror övervägs ska därför förebyggande åtgärder övervägas. Kamerabevakning ska endast bedrivas då intresset av sådan övervakning väger tyngre än den enskildes intresse av att inte bli övervakad. Installation av bevakningssystem med kamera ska därför ses som en kompletterande skyddsåtgärd då andra insatser visat sig vara otillräckliga. Det är alltså av betydelse att veta vilka alternativa och kompletterande åtgärder som finns. Brottsförebyggande åtgärder ska först inventeras och prövas. Om tänkbara andra åtgärder är enklare att använda, billigare och mer effektiva ska kamerabevakning inte ske.

Förebyggande åtgärder

I första hand bör exempelvis följande förändringar övervägas:

- borttagande av träd, buskar och plank som skymmer sikten och förhindrar insyn liksom andra skrymslen och smala passager.
- en översyn av förvaringen och märkningen av stöldbegärligt gods.
- översyn av dörrar och fönster vad avser materialval, konstruktion m.m.
- installation- och översyn av lås- och larmsystem.
- behov av kompletterande belysning.
- borttagande av brännbart material såsom närliggande förråd, containers, papperskorgar liksom annat material som kan användas vid anläggande av brand.
- översyn av tillträdesrutiner och lokalutformning.
- ändring av användningen av lokaler i fastigheten som ger fler besökare och användning en större del av dygnet.
- förläggning av gång och cykelvägar, motionsslingor och bilvägar förbi utsatta fastigheter.
- ombyggnad- och nybyggnation i närheten som medför att området befolkas i högre utsträckning.
- rörelsestyrda vattenkranar som inte går att lämna öppna.
- andra liknande åtgärder som försvårar eller motverkar det oönskade beteendet, exempelvis avstängning av öppet WiFi.
- portabelt, högfrekvent ljudlarm.
- i skola ökad vuxennärvaro och elevskyddsombud.
- ökad rondering av väktare.

Så kallad "dummy", kameraattrapp och falsk skyltning att kamerabevakning sker trots att det inte finns någon, får inte användas.

2. Vad gäller vid kamerabevakning?

Gällande lagstiftning

Dataskyddsförordningen gäller för all personuppgiftsbehandling, vilket även innefattar personuppgiftshantering i bild. Dataskyddsförordningen är en EU-rättsakt och gäller framför svensk lag.

Kamerabevakningslagen är en kompletterande svensk nationell lagstiftning till dataskyddsförordningen och gäller för den som kamerabevakar i Sverige. I det fall den som kamerabevakar gör det på en plats dit allmänheten har tillträde och är en myndighet (eller utför en uppgift av allmänt intresse) krävs tillstånd enligt kamerabevakningslagen. Oavsett om kamerabevakningen kräver tillstånd enligt kamerabevakningslagen eller inte så ska reglerna om personuppgiftsbehandling i dataskyddsförordningen alltid följas.

Begreppet kamerabevakning

I kamerabevakningslagen regleras när tillstånd för kamerabevakning krävs. Lagen gäller även för verksamheter som inte är tillståndspliktiga.

All kamerabevakning räknas inte som kamerabevakning i lagens mening.

Det som menas med begreppet kamerabevakning är att en tv-kamera, ett annat optiskt-elektroniskt instrument eller jämförbar utrustning utan att manövreras på platsen används på ett sätt som innebär varaktig eller regelbundet upprepad personbevakning.

Med att utrustningen används utan att manövreras på platsen menas att hanteringen av utrustningen sker på ett ställe som är tydligt åtskilt från den plats där utrustningen finns. Att utrustningen sätts igång på stället eller fungerar med inbyggd automatik innebär inte att den manövreras på platsen. Utrustning som däremot finns i användarens omedelbara närhet och styrs av användaren är manövrerad på platsen. Kamerabevakningslagen omfattar därför inte handhållna kameror eller liknande utrustning och inte heller så kallade kroppsburna kameror, till exempel en kamera som är fäst i en persons kläder eller monterad på en hjälm. I dessa fall gäller enbart dataskyddsförordningen eller brottsdatalogen med speciallagstiftningar.

Begreppet personbevakning innebär att personer kan identifieras genom bevakningen.

För att räknas som personbevakning krävs att det går att se kännetecken som gör att det utan större osäkerhet går att skilja de personer som iakttas från andra, till exempel genom att hela personen eller ansiktet syns tydligt. Även sådant som utmärkande klädsel, speciella kroppsrörelser eller särskild kroppsbyggnad kan möjliggöra identifiering.

Med varaktig personbevakning menas till exempel bevakning med en kamera som under en längre tid är placerad på eller riktad mot en plats där människor normalt vistas. Bevakning med en kamera som är placerad på ett torg eller i ett väntrum är exempel på varaktig personbevakning

Även utplacering och användning av kameror på platser där människor passerar mer sällan men med viss regelbundenhet, exempelvis i närheten av en gångstig i skogen, omfattas av lagens tillämpningsområde. Om kameran används på ett sätt som endast innebär enstaka fall av helt kortvarig personbevakning är lagen inte tillämplig.

3. Tillstånd för kamerabevakning

Tillståndsplikt

När behövs tillstånd?

Tillstånd för kamerabevakning krävs:

- vid kamerabevakning (det vill säga personbevakning, som är varaktig eller regelbundet upprepad, utan att manövreras på platsen).
- på en plats dit allmänheten har tillträde.
- av en myndighet eller annat som utför en uppgift av allmänt intresse.

Enligt kamerabevakningslagen krävs tillstånd för kamerabevakning om kommunen kamerabevakar en plats dit allmänheten har tillträde.

Tillståndskravet för kamerabevakning gäller som huvudregel för alla myndigheter, oavsett vilken typ av verksamhet kamerabevakningen används i och vad syftet med den är, om bevakningen innebär personbevakning och ska ske på en plats dit allmänheten har tillträde.

Med myndigheter menas samtliga statliga och kommunala organ, utom riksdagen och kommun- och landstingsfullmäktige. Kommunala och statliga bolag är inte myndigheter även om de utövar offentlig makt och kan ofta vara tillståndspliktiga i egenskap av aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse.

Plats dit allmänheten har tillträde

Begreppet "plats dit allmänheten har tillträde" är brett och omfattar inte bara platser som allmänheten brukar vistas på, utan även områden som allmänheten överhuvudtaget har tillträde till. Följaktligen omfattas sådana platser där människor kan tänkas uppehålla sig och som inte är enskilda, exempelvis: gator, torg, skolgårdar (om inte särskilt beslut fattats om att obehöriga ej äga tillträde), simhallar, parker eller bibliotek. Här kan även ingå exempelvis gemensamma utrymmen på ett äldreboende eller entréer och vägen fram till receptionen, i en skolbyggnad dit allmänheten har tillträde. Begreppet ska tolkas vitt och gränsdragningen om allmänheten har tillträde till en plats eller inte är i vissa fall komplicerad. Att dörrar är låsta och tillträdet rent fysiskt är begränsat behöver inte innebära att allmänheten inte har tillträde till en plats.

Ej tillståndspliktig kamerabevakning

På platser dit allmänheten inte har tillträde får kommunen kamerabevaka utan tillstånd. Detta kräver ändå att den som bedriver bevakningen följer reglerna i dataskyddsförordningen samt kamerabevakningslagen och gör en noggrann dokumentation.

Sådana platser kan vara:

- Inomhus i skolor och arbetsplatser som inte allmänheten har tillträde till. Platser som inte är uppenbart kränkande såsom omklädningsrum, toaletter etc.
- Låsta och inhägnade områden.

Överviktsprincipen/intresseavvägning

Tillståndspliktigt eller ej så måste det göras en dokumenterad intresseavvägning där syftet med kamerabevakning överstiger intresset för den enskilde att inte bli kameraövervakad.

Ansökan om tillstånd för kamerabevakning

Ansökan om kamerabevakning görs via Integritetsskyddsmyndigheten. Blankett finns på deras webbplats. Där finns också en enkel checklista som kan vara bra att följa:

1. Är ni säkra på att ni behöver tillstånd?
Tillståndsplikten gäller inte alla. Det är bara myndigheter och andra aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse som behöver söka tillstånd för platser dit allmänheten har tillträde.
2. Gör en ritning
Upptagningsområdet för bevakningen ska tydligt framgå av ritningen.
3. Gör en sammanställning över inträffade brott och andra incidenter.
Har det förekommit brott eller incidenter på platsen som ska bevakas? Använd isåfall den mall som finns att tillgå på myndighetens webbplats.
4. Under vilka tider ska bevakningen pågå?
Ange när bevakningen ska ske, vilka veckodagar och mellan vilka tider.
5. Beskriv kamerautrustningen
Ange om kamerorna kommer att vara fast monterade eller rörliga i någon riktning samt om de kommer att ha fast eller rörlig optik.
6. Är platsen ni vill kamerabevaka en arbetsplats?
Om personal kommer att beröras av bevakningen krävs ett utlåtande från en person eller ett organ som företräder de anställda, till exempel ett skyddsombud eller en skyddskommitté.
7. Vill ni bevaka i realtid?
Vid bevakning i realtid ska det anges var monitorn för realtidsbevakningen ska placeras och vem/vilka som ska kunna ta del av bevakningen i realtid.
8. Finns det tidigare tillstånd för platsen?
Om verksamheten har eller har haft tillstånd till bevakning på den aktuella platsen från länsstyrelsen ska den bifogas ansökan. Om det är Integritetsskyddsmyndigheten som har utfärdat tillståndet så räcker det med att ange beslutets diarienummer.

Även om det inte krävs tillstånd för kamerabevakningen bör svaren på de ovanstående frågorna dokumenteras och sparas.

Ansökan lämnas in av respektive verksamhet som vill bedriva kamerabevakning i samråd med hyresvärderna (Kommunfastigheter/ Laholmshem) och kommunens säkerhetschef.

Ska kamerabevakningen ske i fastighet som ägs av kommunen, så ska uppdraget beställas av Kommunfastigheter i Laholm AB. De sköter installation och drift.

Om kommunal verksamhet bedrivs i lokal med privat hyresvärd/fastighetsägare ska diskussioner föras och hanteras med hjälp av dem samt kommunens fastighetsstrateg. Ska Kommunfastigheter utföra drift och skötsel men inte ansvara för installationen ska val av teknisk utrustning godkännas av Kommunfastigheter innan installation.

Rör det sig om utvändigt kamerabevakning i syfte att minska yttre skadegörelse så ansöker Kommunfastigheter i Laholm om tillstånd.

Lokalansvariga på respektive förvaltning har rätt att göra beställningar på installationer på ett värde upp till 100 000 kr. Beräknas kostnaderna uppgå över 100 000 upp till 250 000 kr så görs beställningen av fastighetsstrategen. Installationer som kostar mer än 250 000 kr beställs av kommunstyrelsen. För mer info kring rutiner avseende kostnader och beställning av installation se avsnitt *Kostnader* sid 3.

4. Att tänka på innan kamerabevakning

Innan en kamerabevakning påbörjas behöver den som tänkt genomföra bevakningen tänka på följande:

- Vilket område är nödvändigt att bevaka? Kamerans upptagningsområde bör begränsas till att endast omfatta just det som syftet med bevakningen kräver.
- Vilka tider ska bevakningen ske? Tiden för bevakningen bör begränsas till de tider på dygnet då det exempelvis finns problematik med brottslighet.
- Ska bevakningen ske med bildinspelning eller ska filmmaterialet endast visas i realtid? Bildinspelning anses generellt innebära ett större intrång än realtidsbevakning.
- Hur länge ska materialet lagras? Om filmmaterial ska sparas får det inte lagras under längre tid än vad som är nödvändigt. Huvudregeln är att filmmaterial inte bör sparas längre tid än ett par dagar.
- Vilka säkerhetsåtgärder ska vidtas för bevakningen? Det ska finnas åtgärder som gör att kamerabevakningen omges av lämpliga tekniska och organisatoriska åtgärder.

Inför en kamerabevakning är det viktigt att den som tänkt genomföra bevakningen dokumenterar sina bedömningar. Det är även viktigt att säkerställa att kraven på personuppgiftsbehandling enligt dataskyddsförordningen beaktas. Exempelvis är det viktigt att de grundläggande principerna för behandling av personuppgifter är uppfyllda och att det finns en rättslig grund för kamerabevakningen. Bland annat behöver principerna om uppgiftsminimering, lagringsminimering och säkerhet för uppgifterna beaktas. Är det frågan om en ny och omfattande kamerabevakning som innebär att enskilda regelbundet övervakas krävs vanligen att en konsekvensbedömning görs. Den som ska kamerabevaka är skyldig att informera om att en plats är kamerabevakad. En sådan upplysning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på annat verksam sätt.

Berättigat intresse

Det är viktigt att tänka på att verksamheten som ansöker om tillstånd måste ha ett så kallat berättigat intresse för att kamerabevaka. Ett berättigat intresse kan till exempel vara att förebygga, förhindra och utreda brott och skadegörelse. Det måste vara ett faktiskt intresse. Det innebär att det ska handla om ett verkligt förhållande. Bevakas en plats för att förebygga, förhindra och utreda brott måste verksamheten kunna visa att platsen är brottsutsatt. Ett annat berättigat intresse är att förebygga eller förhindra olyckor. Då behöver verksamheten kunna visa att det finns en konkret risk för olyckor på platsen som ska bevakas.

Plats och tid för bevakningen

Det är viktigt att inte bevaka en plats som är större än nödvändigt med hänsyn till ändamålet med bevakningen. Detta eftersom det inte är tillåtet att samla in onödigt många personuppgifter, vilket kan ske om en större plats än nödvändigt bevakas. Är det inte möjligt att rikta kameran så att den inte filmar en onödigt stor plats och platser som är känsliga, till exempel bostäder, lekplatser och andra platser för nöje och avkoppling, finns det tekniska lösningar som kan maskera områden som filmas.

Vilka tider på dygnet som kamerabevakningen ska ske är också av betydelse. Finns det till exempel problem med brott och skadegörelse enbart under sena kvällar och nätter? Då får kamerabevakning inte filmas under dagtid. För att det ska vara tillåtet att filma dygnet runt krävs att verksamheten kan visa att det finns ett behov av det.

Lagringstid och behörighet

Det inspelade materialet får inte lagras längre än nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föreligger med bevakningen. Det innebär en skyldighet att sträva efter så kort lagringstid som möjligt. Europeiska dataskyddsstyrelsens (EDPB) rekommendation om en lagringstid på tre dygn är en bra tumregel. Om verksamheten har ett konkret behov av en längre lagringstid måste det kunna motiveras särskilt.

Verksamheten måste ta ställning till när man får titta på det inspelade materialet och vem eller vilka som ska få behörighet att titta på det. Det är inte tillåtet att slentrianmässigt titta på inspelat material eller titta på materialet i andra syften än för dem som man uttryckligen bestämt att man ska bevaka för. Påbörjas kamerabevakning för att förebygga, förhindra och utreda brott så är det till exempel inte tillåtet att ta del av på materialet i något annat syfte. Då bör åtkomst till materialet tillåtas bara när en incident eller ett brott har inträffat.

Verksamhetsutövaren får inte sprida uppgifter om enskildas personliga förhållanden som man får kännedom om genom kamerabevakningen. Det föreligger en tystnadsplikt för sådan information. Det är däremot tillåtet att dela med sig av bevakningsmaterialet till polisen eller någon annan

brottsbekämpande myndighet om det behövs för att utreda, förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet med fängelse i straffskalan.

Informera om bevakningen

Om en verksamhet kamerabevakar måste den informera om det på ett begripligt och lättillgängligt sätt. Dataskyddsförordningen ställer flera krav på vad informationen ska innehålla.

Integritetsmyndigheten rekommenderar att man informerar dem som bevakas på två olika sätt, via två så kallade informationslager. Det första ska ges på en varningsskylt med den viktigaste informationen om bevakningen. Ett andra informationslager med all information kan ges på annat sätt.

Rättigheter för den som bevakas

Om en verksamhet överväger att börja kamerabevaka är det viktigt att känna till och ha rutiner för att hantera de rättigheter som den som blir bevakad har i förhållande till den som bevakar. De rättigheter som de som blir bevakade har följer av dataskyddsförordningen.

Bestäm ändamålet- varför kamerabevaka?

För att kamerabevakning ska vara tillåten krävs att verksamheten har ett specifikt och berättigat ändamål, det vill säga syfte med bevakningen. Ändamålet sätter ramarna för vad verksamheten får och inte får göra. Man får inte lägga till nya ändamål med bevakningen om det inte är förenligt med det ursprungliga ändamålet.

Till exempel kan verksamheten inte börja kamerabevaka med ändamålet att förebygga och förhindra skadegörelse för att sedan använda bevakningsmaterial för att undersöka hur många externa besökare som kommer under en viss tidsperiod. Kamerabevakningen ska vara nödvändig för att uppnå det specifika ändamålet. Det innebär att verksamheten inte på ett rimligt sätt kan uppnå ändamålet med någon annan metod som är mindre integritetskänslig.

Identifiera rättslig grund och gör intresseavvägning

För att kunna bevakas behöver verksamheten stöd av en rättslig grund i dataskyddsförordningen. Den rättsliga grund som i allmänhet blir tillämplig för kamerabevakning när tillstånd inte krävs, är att man har gjort en intresseavvägning. Då ska verksamheten väga sina behov och intressen av att bevakas mot det intrång i människors personliga integritet som kamerabevakningen innebär. Verksamheten måste göra bedömningen och dokumentera den innan kamerabevakningen påbörjas.

Utvärdera kamerabevakningen regelbundet

Behovet av kamerabevakning måste ses över regelbundet. Om något har förändrats på den bevakade platsen eller om andra omständigheter har förändrats som gör att kamerabevakningen inte längre behövs eller bör justeras bör detta åtgärdas så snart som möjligt. Finns ett tillstånd till kamerabevakning kan en ansökan om ändring av tillståndet enligt 14 § kamerabevakningslagen behöva göras.

Det är viktigt att ompröva behovet av kamerabevakning regelbundet. Om det inte längre bedöms finnas ett behov av kamerabevakning måste bevakningen avslutas.

Tystnadsplikt och sekretess

I kommunal verksamhet tillämpas offentlighets- och sekretesslagen. Detsamma gäller hos sådana kommunala bolag där kommuner utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. I lagen föreskrivs att sekretess gäller för uppgift om en enskilds personliga förhållanden som har inhämtats genom kamerabevakning som avses i kamerabevakningslagen, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att den enskilde eller någon närstående till denne lider men.

Respektive nämnd eller kommunalt bolag där kamerabevakning bedrivs ansvarar för att hantera inkommen begäran om utlämnande av allmänna handlingar i fråga om det material som kamerabevakningen genererat.

En noggrann sekretessprövning ska göras innan utlämnande mot bakgrund av vad som föreskrivs i offentlighets- och sekretesslagen.

Granskning och åtkomst

Verksamheten som innehar tillståndet för kamerabevakning ansvarar för tilldelning av behörig åtkomst till de individer som verkligen behöver tillgång till det material som kamerabevakningen genererat.

Behörig åtkomst innebär att en individ enbart ska tilldelas det material som denne har behov av för genomförande av aktuella arbetsuppgifter.

Enbart den som tilldelats behörig åtkomst har tillgång till materialet. Eftersom kamerabevakning möjliggör långtgående kartläggningar av enskilda är det viktigt att den krets som har åtkomst till materialet är så begränsad som möjligt.

Granskning av inspelade bilder får endast ske då tillbud inträffat eller då misstanke råder om att ett tillbud skett. Med tillbud avses i detta fall icke tillåtna handlingar. Tillbudet ska vara konkret på så sätt att det ska röra sig om avgränsad plats, avgränsad tid eller person. All granskning av bilder ska dokumenteras automatiskt i systemet.

Tillståndsinnehavaren ansvarar för att säkerställa att det finns avpassade rutiner för tilldelning, förändring och borttagning av behörigheter samt att dessa regelbundet följs upp.

Bevarande

Tillståndsinnehavaren ansvarar för förvaring av det material som kamerabevakningen genererar. Inspelade bilder får inte sparas längre än nödvändigt för att uppnå syftet med bevakningen. Gallring av bilder och dokument från kamerabevakning ska beslutas i respektive verksamhets dokumenthanteringsplan.

Bilaga 1. Förslag på arbetsgång

Detta är ett förslag på arbetsgång som både tillståndspliktiga och inte tillståndspliktiga aktörer kan följa vid kamerabevakning. Denna arbetsgång ger inte svar på om ni får bevaka eller inte, utan tar upp aspekter som ni måste ta ställning till innan ni påbörjar en kamerabevakning. Ni är själva ansvariga för er egen bedömning.

Kontakta Säkerhetsenheten om ni funderar på att börja kamerabevaka. Både säkerhetsenheten och personal inom Kommunfastigheter i Laholm AB kan bistå med stöd och rådgivning i processen.

Ni måste också ha med i beräkningarna att kamerabevakning och utrustning under 100 000 kr står den egna verksamheten för. Kostnader för installationer över 100 000 kr kommer att läggas på hyran.

Bild från ur *Vägledning vid kamerabevakning*, Integritetsskyddsmyndigheten 2021:2.

Bestäm ändamålet – varför vill ni kamerabevaka?

Syftet med bevakningen utgör bevakningsintresset, till exempel bevakning i brottsförebyggande syfte eller för att förhindra olyckor.

Om ändamålet är brottsförebyggande → Dokumentera vad som har hänt på platsen.

Om ändamålet är att förhindra olyckor → Redogör för vilken risk som föreligger på platsen.

Är ändamålet eller ändamålen berättigade?

Identifiera rättslig grund och gör intresseavvägning

Den vanliga rättsliga grunden för personuppgiftsbehandling vid kamerabevakning för offentliga aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse är den rättsliga grunden ofta uppgift av allmänt intresse. Både när den rättsliga grunden är intresseavvägning och när den rättsliga grunden är uppgift av allmänt intresse ska en intresseavvägning göras innan en kamerabevakning påbörjas. En intresseavvägning består av följande delar:

1. Fastställ integritetsintrånget. Vilket intresse har en enskild person av att inte bli kamerabevakad på platsen? Det utgör integritetsintresset.

2. Fastställ behovet. Anledningen till att ni vill kamerabevaka utgör bevakningsintresset. Bevakningsintressen som särskilt ska beaktas vid kamerabevakning är i korthet att:

- förebygga, upptäcka eller utreda brott.
- förebygga, förhindra eller upptäcka störningar av allmän ordning och säkerhet.
- utöva kontrollverksamhet.
- förebygga, förhindra eller upptäcka olyckor.
- andra därmed jämförliga ändamål.

3. Väg dessa intressen mot varandra. Om bevakningsintresset väger tyngre än integritetsintresset på platsen efter att anpassningar av bevakningen har gjorts för att minska integritetsintrånget är bevakningen tillåten.

Anpassa bevakningen

När integritetsintresset har fastställts bör ni fundera på hur ni kan minska risken för de som bevakas för att begränsa intrånget. Tider på dygnet för bevakningen, räcker det att bevaka under kvällar och nätter eller endast vid larm? Vilket upptagningsområde är nödvändigt, behöver eventuella maskeringar av integritetskänsliga områden göras inom området? Behöver ni lagra material eller räcker det med en realtidsbevakning? Tänk på uppgiftsminimering, det är bara tillåtet att filma det som behövs för ändamålet – vill ni filma för mycket?

Begränsa lagringstiden

Om filmmaterial ska sparas får lagringstiden inte vara längre än nödvändigt. Uppgifterna ska raderas när de inte längre behövs för ändamålet. Om en lång lagringstid kan motiveras kan den vara tillåten. Vid en längre lagringstid måste dock motiveringen vara utförligare, särskilt om lagringstiden ska vara längre än 72 timmar.

Föreligger tillståndsplikt för bevakningen? Sök tillstånd.

Tillstånd till kamerabevakning krävs för myndigheter och andra som utför en uppgift av allmänt intresse, om de varaktigt eller regelbundet upprepat ska kamerabevaka på ett sätt som innefattar personbevakning på en plats dit allmänheten har tillträde.

Informera om kamerabevakningen

Vilken information ska ni lämna och hur ska informationen lämnas? Information om bevakningen kan lämnas i två lager. Det första lagret är skylten och där ska den viktigaste informationen framgå. Det ska även finnas en hänvisning till var fördjupad information finns, det så kallade andra lagret.

Skydda uppgifterna

Filmmaterialet kan behöva skyddas med kryptering eller andra säkerhetslösningar. Nivån på säkerheten ska vara lämplig utifrån situationen i det enskilda fallet. Det gäller både den tekniska säkerheten och den organisatoriska säkerheten. Organisatoriska säkerhetsåtgärder är till exempel rutiner för hantering och åtkomstbegränsningar avseende filmmaterialet.

Visa att ni gör rätt – dokumentera hur ni har tänkt

Kamerabevakning är som utgångspunkt en känslig typ av personuppgiftsbehandling då den ofta fångar en stor mängd information. För att säkerställa att bevakningen är laglig behöver ett antal bedömningar göras. Bedömningarna bör dokumenteras skriftligen, bland annat för att möjliggöra för de som blir bevakade att få information om kamerabevakningen och för att säkerställa att på förhand uppställda rutiner följs. Dokumentation är också centralt för att kunna visa vilka avvägningar som gjorts, enligt ansvarsprincipen i dataskyddsförordningen.

Utvärdera er kamerabevakning regelbundet

Behovet av kamerabevakning måste ses över regelbundet. Om något har förändrats på den bevakade platsen eller om andra omständigheter har förändrats som gör att kamerabevakningen inte längre behövs eller bör justeras bör detta åtgärdas så snart som möjligt. Finns ett tillstånd till kamerabevakning kan en ansökan om ändring av tillståndet enligt 14 § kamerabevakningslagen behöva göras.

Hämtat ur Vägledning vid kamerabevakning, Integritetsskyddsmyndigheten 2021:2.

Bilaga 2. Checklista för den som ska kamerabevaka

1. Dokumentera era bedömningar

Kamerabevakning är som utgångspunkt en känslig typ av personuppgiftsbehandling då den fångar en stor mängd information om enskilda. Den som vill bedriva kamerabevakning måste säkerställa att bevakningen som ska ske är laglig. Innan en bevakning påbörjas måste därför flera olika bedömningar göras. Dessa bör dokumenteras skriftligen, bland annat för att möjliggöra för de som blir bevakade att få information om kamerabevakningen och för att säkerställa att rutiner som satts upp följs. Dokumentation är också centralt för att kunna visa vilka avvägningar som gjorts, enligt ansvarsprincipen i dataskyddsförordningen.

2. Säkerställ att ni uppfyller grundläggande krav

Innan en kamerabevakning påbörjas behöver den som tänkt genomföra den säkerställa att bevakningen följer de grundläggande principerna vid personuppgiftsbehandling.

Det behöver också finnas en rättslig grund för behandlingen för att kamerabevakningen ska vara laglig. Den vanliga rättsliga grunden för personuppgiftsbehandling vid kamerabevakning för offentliga aktörer som utför en uppgift av allmänt intresse är den rättsliga grunden ofta uppgift av allmänt intresse.

3. Tydliggör behovet av bevakningen – och bedöm integritetsintrånget

För att kunna säkerställa att kamerabevakningen är nödvändig, vilket normalt är ett krav för att den ska vara laglig, är det lämpligt att skriftligen beskriva behovet av kamerabevakningen. Om bevakningen ska bedrivas för att förebygga, upptäcka eller utreda brott krävs som huvudregel att platsen är brottsutsatt.

För att beskriva på vilket sätt platsen är brottsutsatt behöver en redogörelse göras över vilka brott och incidenter som har inträffat där, en så kallad incidentrapportering. Bedöm också vilka integritetsrisker som bevakningen medför för att kunna väga behoven mot integritetsintresset.

Ett sätt att bedöma en planerad kamerabevakning är att upprätta en konsekvensbedömning över den tilltänkta bevakningen. Ibland finns det en sådan skyldighet.

4. Anpassa bevakningen

Kamerabevakning skiljer sig från annan personuppgiftsbehandling genom att det finns goda möjligheter att anpassa behandlingen för att göra den mer integritetsvänlig och på det sättet minska intrånget det innebär för den som blir kamerabevakad. På så sätt uppfylls också principerna om uppgifts- och lagringsminimering enligt dataskyddsförordningen. Det finns ett antal parametrar som kan justeras för att göra bevakningen mer integritetsvänlig. Centrala faktorer att beakta är kamerans upptagningsområde, tiden för bevakningen, om den sker genom bildinspelning eller genom realtidsbevakning, lagringstiden och säkerheten för personuppgifter vid bevakningen.

5. Lämna information om bevakningen

Vid kamerabevakning finns en skyldighet att informera om att en plats är kamerabevakad. En sådan upplysning ska lämnas genom tydlig skyltning eller på annat verksam sätt. På skylten ska den viktigaste informationen till de registrerade lämnas, till exempel uppgift om vem som bedriver bevakningen, kontaktuppgifter till denna, för vilket ändamål bevakningen bedrivs och att de registrerade har vissa rättigheter enligt dataskyddsförordningen. Även uppgifter som kan överraska den som blir bevakad ska finnas med på skylten, till exempel om bevakningsmaterialet lagras utanför EU, om ljud spelas in samt hur länge materialet sparas. Skylten och dess information anses utgöra det så kallade första lagret information.

Fullständig information ska också lämnas till de registrerade och det kan ske i det andra informationslagret, till exempel på en webbplats. Det andra informationslagret måste även lämnas på ett icke-digitalt sätt, till exempel via ett telefonnummer eller på en affisch på platsen.

Hämtat ur Vägledning vid kamerabevakning, Integritetsskyddsmyndigheten 2021:2.